

Ondřej Nývlt, *Reprezentace ženské majetkové kriminality v českém denním tisku první Československé republiky*, Praha 2022, FHS UK, Katedra historických věd, 52 s.

Oponentský posudek bakalářské práce

Ondřej Nývlt se ve své bakalářské práci zabývá otázkou, jak byla ženská kriminalita reprezentována v denním tisku první Československé republiky. Kromě úvodu (s. 7-17) a závěru (s. 41-43) autor rozděluje práci do tří částí. První část se zabývá společenskými změnami na přelomu století, tedy historickým kontextem (s. 17-25). Druhá část se zabývá tiskem v období první Československé republiky (s. 25-31). Třetí část, která je svým způsobem hlavní, analyzuje obrazy zlodějek, lupiček a kapsářek v českém denním tisku (s. 31-41).

Cílem bakalářské práce je zjistit, zda a jak se kulturní fascinace ženským zločinem projevovala v periodickém tisku první Československé republiky. Autor se zde zaměřuje konkrétně na majetkovou trestnou činnost: zajímá se především o obrazy zlodějek, lupiček a kapsářek, které novináři vyvolávají v tisku, když píšou o případech majetkové kriminality žen. V této souvislosti se autor zajímá zejména o novinový diskurz, v němž lze rozeznat různé způsoby mluvení o majetkových zločincích ženského pohlaví a pokud tyto rozdíly existují, zda se překrývají s typem média (seriózní tisk nebo bulvární tisk), politickou orientací média nebo žánrem článku (deník, bulvár), nebo zda při analýze vystupují do popředí jiná, vhodnější rozlišovací kritéria. (s. 8).

K tématu se autor přibližuje s pomocí jasného metodologického přístupu analýzy diskurzu. V úvodu nejprve objasňuje klíčové metodologické pojmy: gender, genderovým řád, oddělená sféra a diskurz. Autor chápe pojem gender jako: „kulturní a sociální konstrukt, který představuje normy toho, co je považováno za mužské (maskulinita) a co za ženské (femininita). Tyto normy se proměňují v závislosti na společenském a historickém kontextu, jsou ukotveny v institucích (např. rodina, stát, náboženství, vzdělávací systém) a vepisují se všech oblastí života i do samotného těla (jsou součástí habitů, tedy sady dispozic pro sociální jednání)“ (s. 9). Pod pojmem oddělená sféra autor rozumí: „nerovné rozdělení moci a rozdělení sociálního prostoru na různé „sféry“. (s. 10) Co se týče diskurzivní analýzy, vychází z prací Michela Foucaulta a Normana Fairclougha. (s. 13).

Pramennou základnu velmi dobře strukturované a čtivě napsané práce tvoří asi padesát článků ze seriózního denního tisku i z bulvárního tisku Československa. Mezi tyto noviny patří *Národní listy*, *Lidové noviny*, *Právo lidu*, *Venkov*, *Polední list* a levicový ženský časopis *Ženské listy*. Při výběru pramenů bylo dbáno na to, aby reprezentovaly širokou škálu politických orientací, aby bylo možné analyzovat, zda se tyto difference promítají do způsobu, jakým tyto tiskoviny referují o majetkové trestné činnosti žen. Aby bylo možné provést fundovaný výběr pramenů, byla zařazena třetí kapitola, která se systematicky zabývá strukturou periodického tisku. Analýza pramenů byla organicky doplněna odkazy na sekundární literaturu. Pomocí fulltextového vyhledávání v aplikaci *Národní digitální knihovny* pak autor vyhledal následující výrazy: „zlodějka“, „lupička“, „zločinka“, „pachatelka“, „kapsářka“, „podvodnice“, „krádež“, „ukradla“ (s.14).

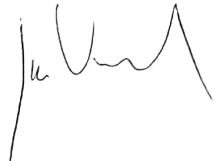
Tímto metodickým vyhodnocením výše uvedených deníků dospěl autor k pozoruhodnému závěru. Na otázku, zda se dobová fascinace ženskou kriminalitou projevovala v mediálním obrazu majetkových zločinkyň v českém denním tisku, může autor odpovědět jednoznačně, a

to, že tomu tak spíše nebylo, a pokud ano, tak spíše subtilněji. Hypotézu, že se zobrazení majetkových trestných činů žen v denním tisku bude lišit v závislosti na politické orientaci novin, se nepodařilo potvrdit. Ať už se jednalo národně-demokratické Národní listy, sociálnědemokratické Právo lidu nebo agrárnícký Venkov, ve všech byl obraz majetkových zločinků poměrně jednotný. Autor konstatuje: „Zdá se tedy, že ačkoliv politizace denního tisku byla hluboká, buď se dotýkal jen politických komentářů a příliš nepronikala do denních zpráv týkajících seženských majetkových trestných činností, anebo byla implicitně přítomná „mezi řádky“ formou nejrůznějších náznaků. Příčinou by také mohla být skutečnost, že mnohé deníky přebíraly zprávy ze stejných zdrojů.“ (s. 42)

Celkově lze konstatovat, že Ondřej Nývlt napsal mimořádně přehledně strukturovanou a důsledně argumentující práci ve vzorně čisté formě, která splňuje všechny charakteristiky bakalářské práce. Ukázal, že dokáže vyhodnotit prameny pomocí promyšlené sady metod.

Předloženou bakalářskou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit jako výbornou (1).

V Praze 1.9.2022

Dr. phil. Jan Vondráček